

บทสรุป : วิสามัญชาตกรรม อาชญากรรม และการลงทัณฑ์

ถึงแม้ "คำ" (category) ว่าวิสามัญชาตกรรมจะหมายถึงการต่อสู้ป้องกันตัวเองของเจ้าหน้าที่ ตำรวจ ที่อาศัยการจัดวางเรื่อร่างของผู้ต้องหาที่เสียชีวิตเข้ากับองค์ประกอบอื่นๆ ในที่เกิดเหตุ เพื่อผลิตความจริงให้กับเหตุการณ์ดังกล่าว แต่หากพิจารณาจากทั้งคำ "เล่า" ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง "เรื่องเล่า" วิสามัญชาตกรรมของสื่อมวลชน ที่ไม่ได้เป็นรายละเอียดข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ผู้ต้องหาว่าอาชญากรขึ้นมาต่อสู้จริงๆ หรือไม่ อย่างไร มากไปกว่าความผิด หรือประวัติอาชญากรรมของผู้ต้องหา ไม่ว่าจะจากแฟ้มประวัติอาชญากร หรือที่ปรากฏในที่เกิดเหตุ ทั้งที่เป็นอาชญากร และที่สำคัญคือของกลางที่เป็นความผิด หรือใช้ประกอบความผิด ที่เมื่อประสานเข้ากับองค์ประกอบอื่นๆ ในการ "เล่า" ก็จะกลายเป็นว่า เขาเข้าจริง ทั้งตำรวจและสื่อมวลชนที่ว่า อาจจะได้ต้องการจะหมายความว่า "คำ" ว่าวิสามัญชาตกรรมใน "เรื่องเล่า" ของพวกตนเป็นดังข้างต้น เท่าๆ กับที่ต้องการจะให้หมายถึง การสังหารอาชญากรอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ เป็นการสังหารที่ชอบธรรม และควรกระทำ ดังที่มักจะปรากฏในคำหยาบทำนองสรุปของแทบทุกเรื่องไป

น่าสนใจที่ว่า ไซจะเป็นแต่เพียงวิสามัญชาตกรรมเท่านั้นที่ถูกหมายความไปในอีกลักษณะ โดยผ่านการผลิตความจริงของอาชญากรรมของผู้ต้องหาตามที่ว่า หากแม้แต่ความหมายของ "คำ" ว่าการลงทัณฑ์เอง ก็ยังถูกสร้างขึ้นผ่านการผลิตอาชญากรรมของนักโทษ เพื่อหมายการกระทำไปในอีกลักษณะเช่นเดียวกัน กล่าวคือ วิธีการลงโทษที่ถูกออกแบบมาให้คล้ายคลึงกับการกระทำผิด ที่ดูเหมือนว่าจะเป็น การแก้แค้นตามหลักการ "ตาต่อตา ฟันต่อฟัน" อย่างที่มักจะเข้าใจกันนั้น แท้ที่จริงแล้ว ก็กลับเป็นการผลิตซ้ำความผิด หรืออาชญากรรมของนักโทษ เพื่อหมายความสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ว่าเป็นการลงทัณฑ์หาได้เป็นอาชญากรรมเหมือนกับการกระทำของนักโทษไม่ แม้จะดูคล้ายคลึงกันมากก็ตามที่

ที่ว่า ขณะเดียวกัน สถานะของ "คำ" ว่าวิสามัญชาตกรรมก็ไม่ถือว่าเป็นการลงทัณฑ์ ตรงกันข้าม หากปฏิบัติกรในฐานะดังกล่าว หรือเป็น "มาตรการเด็ดขาดในการปราบปรามอาชญากร" อย่างที่ "เรื่องเล่า" หรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจบางนายต้องการจะหมายความว่า แทนที่จะเป็นการต่อสู้ป้องกันตัวเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็จะมีฐานะเป็นอาชญากรรม เพราะเป็นการ "ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา" พิจารณาในแง่นี้ อาชญากรรมของผู้ต้องหา ที่ทำหน้าที่หมายความว่า "คำ" วิสามัญชาตกรรมไปในอีกลักษณะ แท้ที่จริง ก็กลับถูกสร้างขึ้นเพื่ออำพรางความเป็นอาชญากรรมของวิสามัญชาตกรรมในลักษณะที่ว่าเอง และด้วยความที่ เป็นการลงทัณฑ์อีกเช่นกัน ที่ผลิตซ้ำอาชญากรรมของนักโทษเพื่อหมายความตัวเองไปในอีกลักษณะดังที่ว่า ก็ให้อดสงสัยไม่ได้ว่า หรือเขาเข้าจริง อาชญากรรมที่ถูกผลิตซ้ำขึ้นนี้ ก็อาจจะไม่ได้เป็นของนักโทษ เท่าๆ กับที่เป็นของการลงทัณฑ์ ที่ถูกอำพรางเอาไว้โดยให้ไปหมายความเป็นอาชญากรรมของนักโทษแทน "คำ" ว่า วิสามัญชาตกรรม กับอาชญากรรม และการลงทัณฑ์ จึงเริ่มจะเหลื่อมซ้อนกันตั้งแต่ตรงนี้

อย่างไรก็ดี มิเพียงแต่ในระดับของการสร้างความจริง หรือว่าผลิตความหมายดังที่ว่านี้เท่านั้น

ที่คำทั้งสามดูจะซ้อนทับกัน หากแต่ในระดับปฏิบัติการหรือปรากฏการณ์ (phenomenon) ก็ดูเหมือนว่าจะแยกจากกันแทบไม่ค่อยออกอีกด้วย เพราะต่างก็อาศัยเทคนิคคล้ายๆ กัน กล่าวคือ ไซจะมีแต่เพียงการลงทัณฑ์ร่วมสมัยเท่านั้นที่อำพรางปฏิบัติการของตัวเองจากความรับรู้ของนักโทษ และที่สำคัญคือจากสายตาของสาธารณะ ไม่ว่าจะโดยการทำลายเรือนร่างโดยไม่ให้นักโทษเห็นได้เจ็บปวด หรือรู้ตัว ทั้งในเชิงกายภาพและในระดับสัญลักษณ์ หรือว่าการปกปิดการทำลายในทั้ง 2 ระดับนั้นไม่ให้เกิดผลภายนอก หรือว่าสาธารณะได้รู้เห็น ไม่ว่าจะป็นในห้องประหารชีวิตที่มิดชิด หรือว่าหลังกำแพงเรือนจำที่สูงและทึบทึม หากแต่ปรากฏการณ์วิสามัญฆาตกรรมก็ยังซ่อนเร้นตัวเองจากความรับรู้หรือว่าสายตาของสาธารณะด้วยอย่างสำคัญ และแม้จะดูเหมือนว่า เป็นอาชญากรรมของผู้ต้องหาต่างหาก ที่กำหนดให้ปรากฏการณ์วิสามัญฆาตกรรมต้องเกิดขึ้นอย่างอำพรางดังที่ว่า กระนั้น ก็จะมีมันใจได้อย่างไรว่า จะไม่มีการอาศัยลักษณะอำพรางของอาชญากรรมที่ว่า อำพรางวิสามัญฆาตกรรมในกรณีที่เกิดการณมีความไม่ชอบมาพากล ไม่ว่าจะโดยการ "จัดฉาก" หรือว่าการกลบเกลื่อน เคลื่อนย้าย ทำลายหลักฐาน หรือจะเชื่อได้อย่างไรว่า จะไม่มีการกำหนดลักษณะอำพรางขึ้นมาในกรณีที่ว่าเหตุการณ์ไม่ได้เป็นวิสามัญฆาตกรรม ไม่ว่าจะโดยการผลักดันผู้ต้องหาให้เข้าสู่การกระทำผิด หรือแม้กระทั่งนำตัวผู้ต้องหาไปฆาตกรรมอำพราง

เพราะเหตุดังนั้น สิ่งที่สำคัญจะต้องอำพรางจึงไม่ใช่ปรากฏการณ์วิสามัญฆาตกรรม ที่เป็นการต่อสู้ป้องกันตัวเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เท้าๆ กับปรากฏการณ์วิสามัญฆาตกรรมที่ไม่ได้มีลักษณะอย่างที่ว่า หรือเป็นอย่างที่ "เรื่องเล่า" ข้างต้นต้องการจะหมายความ เพราะเป็นอาชญากรรม และก็ด้วยความที่การลงทัณฑ์เองก็มีลักษณะอำพรางดังที่ว่า ก็จะมีมันใจได้อย่างไร จะไม่มีความเป็นอาชญากรรมอยู่เบื้องหลังการอำพรางที่ว่านี้ หรือจะเชื่อได้อย่างไร ที่ข้างหลังกำแพงเรือนจำจะไม่มีอะไรที่เป็นอาชญากรรม ในนามของ "คำ" ว่าการลงทัณฑ์

เช่นเดียวกับการลงทัณฑ์ในสมัยก่อนการปฏิรูป ที่เปิดเผยตัวเองผ่านการเปิดเผยเรือนร่างของนักโทษทั้งขณะที่ถูกลงโทษและภายหลัง ปรากฏการณ์วิสามัญฆาตกรรมก็เปิดเผยตัวเองผ่านการเปิดเผยเรือนร่างของผู้ต้องหาที่เสียชีวิต แม้จะไม่ได้เป็นขณะที่ถูกทำให้เสียชีวิตด้วยก็ตามที่ ไส้ไปตั้งแต่ที่ปรากฏใน "เรื่องเล่า" วิสามัญฆาตกรรมประเภทที่ว่า บนหน้าปกของหนังสือพิมพ์รายวัน ไปจนกระทั่งถึงในนิตยสารภาพข่าวอาชญากรรม ที่ไม่เพียงแต่จะเปิดเผยเรือนร่างที่ว่องอย่างหมดเปลือก ในหลายๆ อิริยาบถ หากแต่ยังอาศัยเรือนร่างที่ถูกเปิดเผยนั้น "เล่าเรื่อง" วิสามัญฆาตกรรมแทนตัวอักษรไปด้วยในเวลาเดียวกัน น่าสนใจที่ว่า การเปิดเผยตัวเองผ่านการเปิดเผยเรือนร่างของผู้ต้องหาเช่นนี้ ไม่เพียงแต่จะทำให้ปรากฏการณ์วิสามัญฆาตกรรมมีฐานะเป็นมหรสพแห่งความน่าสะพรึงกลัวเหมือนอย่างการลงโทษประหารชีวิต หรือว่าโทษทรมานในที่สาธารณะ แม้จะเป็นบนหน้าหนังสือก็ตามที่ หากแต่ยังดูจะทำหน้าที่คล้ายๆ กับการลงทัณฑ์ที่อาศัยเทคนิคเช่นว่านี้ด้วย เพราะอย่างน้อยก็มี "ประชาชน" และสื่อมวลชนเป็นจำนวนไม่น้อย ที่เชื่อว่าวิสามัญฆาตกรรมจะช่วยแก้ปัญหาอาชญากรรมได้ ทั้งในแง่ของการลดจำนวนของอาชญากรรม และข่มขู่ไม่ให้ใครกล้ากระทำผิด ขณะเดียวกัน ก็มีผู้ต้องหาจำนวนไม่น้อยที่เลิกกระทำผิด และเข้ามาขอตัวเนื่องจากความเกรงกลัวในวิสามัญฆาตกรรม

แต่ถึงกระนั้น หน้าที่ตั้งกล่าวของปรากฏการณ์วิสามัญฆาตกรรมภายใต้ความหมายดัง "คำ" ที่ว่า ก็ยังเป็นที่น่าสงสัย เพราะถึงแม้บรรดา "ประชาชน" และสื่อมวลชนข้างต้นจะเชื่อว่า วิสามัญฆาตกรรมจะกระทำหน้าที่ดังกล่าวได้ ทว่าผู้ที่ประจักษ์กับเหตุการณ์ก็กลับไม่ได้รู้สึกมั่นคงปลอดภัยขึ้นกว่าเดิมแต่อย่างใด ตรงกันข้าม กลับรู้สึกหวาดกลัวเพิ่มขึ้นกว่าเดิมอีกหลายเท่า และที่สำคัญก็คือว่า บุคคลที่พวกตนหวาดกลัวนั้นก็ไม่ใช่ "ผู้ร้าย" เท่าๆ กับผู้ที่กระทำ "วิสามัญฆาตกรรม" ภายใต้ข้ออ้างที่ว่า เพราะไม่แน่ใจว่าเมื่อใดที่จะถูก "วิสามัญฆาตกรรม" เช่นนี้บ้าง พิจารณาในแง่นี้ ปรากฏการณ์วิสามัญฆาตกรรมที่อ้างสถานะการลงทัณฑ์จึงสร้างได้แต่ความสะพรึงกลัวเสียมากกว่า เพราะอำนาจที่มาพร้อมๆ กับการอ้างสถานะที่ว่า กลับนำสะพรึงกลัวเสียยิ่งกว่าอาชญากรรมของผู้ต้องหาหลายเท่าตัว และก็เช่นเดียวกับการลงทัณฑ์ที่อาศัยเทคนิคเช่นเดียวกันนี้ ก็ให้อดสงสัยไม่ได้ว่า หรือเอาเข้าจริง ก็อาจจะไม่ได้ต้องการสร้างหลักประกันความมั่นคงปลอดภัยให้กับใคร เท่าๆ กับที่ต้องการจะข่มขู่ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือว่า ต้องการจะอาศัยความน่าสะพรึงกลัวของมหรสพเป็นเทคนิคในการควบคุมผู้คนในสังคมเป็นสำคัญ ทั้งนี้ก็เพราะว่า อำนาจที่มาพร้อมๆ กับการลงทัณฑ์เช่นนี้นั้น ก็นำสะพรึงกลัวเสียยิ่งกว่าอาชญากรรมของนักโทษหลายเท่า เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ ทั้งการลงทัณฑ์ และโดยเฉพาะปรากฏการณ์วิสามัญฆาตกรรมที่อ้างสถานะการลงทัณฑ์อย่างที่ว่า จึงไม่สามารถสร้างสังคมขึ้นมาได้จริง แม้ดูเหมือนจะผลิตตัวตนขึ้นมา พร้อมกับแสดงให้เห็นว่าขึ้นต่อระเบียบศีลธรรมของสังคมจริง ที่ขณะเดียวกันก็เป็นการทำลายเรือนร่างของบุคคลลงก็ตามที่

เพราะเหตุดังนั้น นอกจากในระบบการผลิตความจริง หรือสร้างความหมาย รวมทั้งเทคนิควิธีดังที่ว่ามีแล้ว จุดตัดที่สำคัญที่สุดของ "คำ" ทั้งสามจึงอยู่ที่ปริมณฑลของอำนาจเป็นสำคัญ ทั้งนี้ก็เพราะว่าเป็นอำนาจเพียงประการเดียวเท่านั้นที่จะเป็นตัวตัดสินว่าการ "ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา" อันใดถือถือว่าเป็นการลงทัณฑ์ อันใดถือถือว่าเป็นอาชญากรรม ที่ไม่เพียงแต่จะทำให้อำนาจแห่งการลงทัณฑ์นั้นมีความเป็นอาชญากรรมอยู่ในตัว เพราะสามารถบรรดาลให้ใคร "ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา" อย่างมีอำนาจได้ หากแต่ที่สำคัญก็คือว่า ยังจะสามารถนำอำนาจที่อ้างสถานะที่ว่านี้ไปประกอบอาชญากรรมอื่นๆ อย่างมีอำนาจได้ไม่รู้จักสิ้น ด้วยเหตุนี้ วิสามัญฆาตกรรมที่อ้างสถานะของการลงทัณฑ์จึงไม่เพียงแต่จะชี้ให้เห็นถึงความเป็นอาชญากรรมของตัวเองเพราะเป็นอาชญากรรมที่ซ้ำซ้อน เนื่องจากเป็นการ "ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา" ทั้งๆ ที่ไม่มีอำนาจ แต่ก็สามารถผลิตอำนาจในทางอาชญากรรมขึ้นมาด้วยในเวลาเดียวกัน หากแต่ที่สำคัญก็ยังชี้ให้เห็นว่า เอาเข้าจริงทั้งอาชญากรรมและการลงทัณฑ์ก็เป็นทั้งปรากฏการณ์และ "คำ" เดียวกัน ตราบเท่าที่ไม่มีอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง .